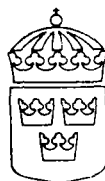

Bostadsutskottets betänkande

1988/89:BoU5

Anslag till allmänna samlingslokaler (prop. 1988/89:100 bilaga 13)

1988/89
BoU5

Sammanfattning

Bostadsutskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om ändringar i det statliga stödet till de allmänna samlingslokalerna. Med anledning av en motion (s, c) gör utskottet ett tillkännagivande om behovet av information och utbildning i samband med ändringen av statsbidragsreglerna. Övriga motionsyrkanden avstyrks av utskottet.

Till betänkandet har fogats nio reservationer.

ELFTE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen föreslår i proposition 1988/89:100 bilaga 13 (bostadsdepartementet) under B 10 och B 11 (s. 57–64)

1. att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om ändringar av det statliga stödet till allmänna samlingslokaler,

2. att riksdagen medger att beslut om bidrag för allmänna samlingslokaler under budgetåret 1989/90 meddelas inom en ram om 52 000 000 kr.,

3. att riksdagen medger att beslut om bidrag för handikappanpassning av folkparksteatrar under budgetåret 1989/90 meddelas inom en ram om 1 200 000 kr.,

4. att riksdagen för budgetåret 1989/90

a) till Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 75 000 000 kr.,

b) till Lån till allmänna samlingslokaler för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 5 000 000 kr.

Motionerna

I betänkandet behandlas de under allmänna motionstiden 1989 väckta motionerna:

1988/89:Bo222 av Agne Hansson och Rosa Östh (båda c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för handikappanpassning av vissa allmänna lokaler i linje med vad som anförs i motionen.

1988/89:Bo223 av Erling Bager m.fl. (fp) vari yrkas

1988/89:BoU5

20. att riksdagen beslutar att kommunala bidrag inte ska vara förutsättning för erhållande av statsbidrag till nybyggnad av allmänna samlingslokaler,

21. att riksdagen medger att beslut om bidrag för allmänna samlingslokaler under budgetåret 1989/90 meddelas inom en ram om 37 000 000 kr.

1988/89:Bo237 av Elving Andersson och Stina Gustavsson (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar medge att beslut om bidrag för samnyttjandeprojekt under budgetåret 1989/90 får meddelas inom en ram om 30 milj. kr.,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utformande av regler för stödets användning,

3. att riksdagen beslutar att till bidrag till samnyttjandeprojekt för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 15 milj. kr.

1988/89:Bo247 av Agne Hansson m.fl. (c) vari yrkas

25. att riksdagen medger att beslut om bidrag för samutnyttjandeprojekt under budgetåret 1989/90 får meddelas inom en ram på 30 000 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionen,

26. att riksdagen beslutar att till Bidrag för samutnyttjandeprojekt för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag om 15 000 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionen.

1988/89:Bo250 av Åke Wictorsson m.fl. (s, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om information till och utbildning av de lokala samlingslokalaföreningarna kring ett nytt statligt stöd till allmänna samlingslokaler.

1988/89:Bo271 av Knut Billing m.fl. (m) vari yrkas

14. att riksdagen beslutar att bidragsgivningen till allmänna samlingslokaler, med undantag för bidragsgivningen för handikappanpassning av folkparksteatrar, skall upphöra fr.o.m. 1 juli 1989,

15. att riksdagen beslutar att till anslaget B 10 Bidrag till allmänna samlingslokaler anslå 60 000 000 kr. för budgetåret 1989/90.

Utskottet

Stödet till de allmänna samlingslokalerna

Statens stöd till de allmänna samlingslokalerna utgår i dag i form av anordningsbidrag, inventariebjudrag, upprustningsbidrag samt energisparbidrag. I särskilda fall kan dessutom bidrag lämnas till betalning av skulder, s.k. särskild eftergift.

Med allmän samlingslokal avses en lokal som behövs för det offentliga livet och de kulturella strävandena inom orten. Lokalen skall i första hand tillgodose föreningslivets behov av utrymme för bl.a. möten, studieverksamhet eller kulturell verksamhet. För att stöd skall kunna utgå krävs dessutom att

- samlingslokalen hålls tillgänglig för varje organisation m.m. som är verksam på orten

- upplåtelse sker på ett opartiskt sätt, i skäligen omfattning och på skäliga villkor
- det finns ett varaktigt behov av lokalen
- lokalen fyller skäliga krav på god standard
- lokalen får en allsidig användning

Utöver stödet till de allmänna samlingslokalerna lämnas bidrag för handikappanpassning av folkparksteatrar. Under vissa förutsättningar kan dessutom statsbidrag lämnas för nybyggnad, ombyggnad eller upprustning av teater-, konsert- och museilokaler som tillhör någon annan än staten.

Med hänvisning till den goda tillgången på allmänna samlingslokaler och till det dåliga utnyttjandet av dessa lokaler förordas i motion Bo271 (m) yrkande 14 såvitt nu är i fråga en *avveckling av samlingslokalstödet* fr.o.m. den 1 juli 1989. Stödet till den del det avser handikappanpassning av folkparksteatrar föreslås dock utgå i enlighet med regeringens förslag.

Bostadsutskottet har under en rad av år haft att ta ställning till motionsyrkanden om att stödet till de allmänna samlingslokalerna skall *avvecklas* (senast BoU 1987/88:9 s. 2). Vad utskottet härvid har anfört om de allmänna samlingslokalernas betydelse i samhället och om statens ansvar i sammanhanget står fast. Liksom tidigare vidhåller alltså bostadsutskottet uppfattningen att samhället även fortsättningsvis bör ge ett stöd som möjliggör att allmänna samlingslokaler kommer till stånd, förbättras och bevaras. Motion Bo271 (m) yrkande 14 såvitt nu är i fråga avstyrks med hänvisning till det nu anförda. Till frågan om stödets närmare utformning m.m. återkommer utskottet nedan.

Reformering av stödet till de allmänna samlingslokalerna

Folkrörelseutredningen lade i sitt betänkande (SOU 1987:33) Ju mer vi är tillsammans fram ett förslag till reformerat samlingslokalstöd. På grundval av detta förslag och remissyttrandena över detsamma lägger bostadsministern i budgetpropositionen (bil. 13 s. 61) fram ett förslag till en reform av det reguljära samlingslokalstödet.

Enligt förslaget skall stödet till de allmänna samlingslokalerna fortsättningsvis utformas så att

- stödet främjar de små lokalerna
- samma villkor gäller för stöd vid såväl ny- som ombyggnad och upprustning
- den totala finansieringen förbättras genom samtidiga åtaganden från både stat och kommun.
- föreningslivets inflytande över lokalernas användning tryggas

För att stödet skall få en utformning som främjar de små lokalerna förordas att bidragsandelen skall vara 50 % för de första 1 000 kvadratmeterna och 30 % för lokaldelar mellan 1 000 och 2 000 kvadratmeter. För lokaldelar över 2 000 kvadratmeter skall stöd normalt sett inte lämnas. I detta sammanhang påtalar dock bostadsministern att regeringen har möjlighet att med stöd av finansfullmakten vidga ramarna för samlingslokalstödet om det behövs av sysselsättningsskäl. Enligt bostadsministerns mening bör vid ett

utnyttjande av detta bemyndigande stöd kunna lämnas också till lokaldelar över 2 000 kvadratmeter.

Det statliga stödet skall enligt förslaget ges samma utformning oberoende av om det är nybyggnad, ombyggnad eller upprustning.

Enligt bostadsministern är det rimligt och angeläget att kommunerna deltar i finansieringen vid nybyggnad av allmänna samlingslokaler. Ett villkor för statligt stöd vid nybyggnad föreslås därför vara att kommunen har åtagit sig att lämna bidrag med lägst 30 % av investeringskostnaderna för ytor upp till 2 000 kvadratmeter. Även vid ombyggnad eller upprustning föreslås samma villkor i fråga om kommunal delfinansiering gälla.

Bidraget skall enligt förslaget beräknas med utgångspunkt i den godkända kostnaden för arbetena. Av förenklings-skäl och med hänsyn till att maximibeloppen för åtgärderna uppgår till mycket begränsade belopp förordar bostadsministern att kostnaderna för energisparåtgärder och för handikappanpassning inräknas i det reguljära bidragsunderlaget på samma sätt som andra byggkostnader. Bidrag enligt nuvarande regler föreslås dock kunna utgå till handikappanpassningsåtgärder som genomförs utan samband med andra bidragsberättigade arbeten. När det gäller det särskilda bidraget till inventarier föreslås att motsvarande kostnader undantagsvis, om samlingslokaldelegationen finner skäl för det, skall kunna ingå i underlaget för bidraget i fråga om särskilt angelägna projekt.

De ändrade reglerna för samlingslokalstödet skall enligt förslaget träda i kraft den 1 juli 1989 och avse projekt för vilka preliminärt beslut om stöd fattas fr.o.m. denna dag.

Den *reformer*ing av samlingslokalstödet som regeringen förordar har mött erinran endast i fråga om kravet på kommunal delfinansiering. Enligt motion Bo223 (fp) yrkande 20 bör inte kommunalt bidrag utgöra en förutsättning för att statsbidrag skall erhållas vid nybyggnad av allmänna samlingslokaler. Motionärerna anser inte att staten genom sådana villkor skall påverka kommunernas beslut i dessa frågor. Enligt deras mening skall kommunala beslut om bidrag kunna fattas utan att dessa beslut blir avgörande för om stöd skall utgå eller inte.

Utskottet konstaterar att en bred enighet råder om principerna för en reformering av samlingslokalstödet. Det är värdefullt att verksamheten nu ges en utformning som bl.a. ger ett enhetligt stöd oavsett åtgärd, främjar de mindre samlingslokalerna och tryggar föreningslivets inflytande över lokal-användningen. Genom att basera de fortsatta statliga insatserna på dessa principer bör förutsättningar kunna skapas för att dels trygga lokalbehovet i mindre samhällen och i glesbygd, dels förbättra lokalförsörjningen i de större tätorternas och storstadsområdenas bostadsområden. Eftersom kommunerna får anses ha ett ansvar för att lokalförsörjningen tryggas är det rimligt att uppställa krav på kommunal delfinansiering som förutsättning för statens stöd. Utskottet vill också erinra om att många kommuner redan i dag tar ett betydande ekonomiskt ansvar för de allmänna samlingslokalerna. Det är mot bakgrund härav motiverat att kommunerna även fortsättningsvis tar detta ekonomiska ansvar i syfte att uppnå ett för föreningslivet på orten anpassat lokalutbud. Bostadsutskottet tillstyrker med det nu anförda regeringens förslag till reformering av det statliga stödet till de allmänna samlingslokaler-

Enligt motion Bo250 (s, c) kommer ett genomförande av regeringens förslag till reformerat samlingslokalstöd att innebära en positiv utveckling för anordnandet av allmänna samlingslokaler i mindre samhällen och i tätorternas bostadsområden. Den snabba övergången till de nya reglerna för det statliga samlingslokalstödet anges dock komma att leda till problem. Det är enligt motionärerna därför av stor vikt att plan- och bostadsverket snabbt startar *information och utbildning* kring de nya reglerna. Det är enligt deras mening angeläget att boverket avsätter resurser för ändamålet och att de samlingslokaläggande organisationerna får handlägga information och utbildning för sina medlemsföreningar.

Den reformering av samlingslokalstödet som bostadsutskottet ovan ställt sig bakom föreslås träda i kraft den 1 juli 1989. I förhållande till dagens stödsystem innebär de av utskottet förordade nya reglerna onekligen vissa skillnader. Det är mot bakgrund härav viktigt att information och utbildning om de nya reglerna genomförs för berörda föreningar m.fl. Genom sådana insatser bör förutsättningar skapas för att planeringen m.m. av olika samlingslokalprojekt sker på ett rationellt sätt med utgångspunkt i de premisser som de nya reglerna ger. Ett i detta sammanhang speciellt problem utgör det betydande antal ansökningar om samlingslokalstöd som redan i dag inlämnats till samlingslokaldelegationen. I den mån dessa ansökningar inte kommer att hinna behandlas så att preliminärt beslut fattas före den 1 juli 1989 kommer ansökningarna att i olika avseenden behöva kompletteras. Det är mot bakgrund härav lämpligt att särskilda insatser vidtas som riktar sig till de föreningar m.fl. som har ineliggande ansökningar.

Vad utskottet med anledning av motion Bo250 (s, c) anfört om behovet av information och utbildning om det reformerade samlingslokalstödet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det bör ankomma på regeringen att närmare bestämma inriktningen och omfattningen av de informations- och utbildningsinsatser som utskottet nu förordat.

Frågan om utökat samlingslokalstöd i form av ett *bidrag till s.k. samnyttjandeprojekt* tas upp i två motioner.

I de båda motionerna Bo237 (c) och Bo247 (c) framhålls att de väntetider som i dag finns för att erhålla statligt samlingslokalstöd utgör ett hinder för projekt där flera intressenter, t.ex. föreningar och kommuner, samverkar. Med hänvisning härtill förordas att ett särskilt statligt bidrag för samnyttjandeprojekt i allmänna samlingslokaler införs fr.o.m. budgetåret 1989/90. Enligt den förstnämnda motionens yrkanden 1 och 3 och den sistnämnda motionens yrkanden 25 och 26 bör för verksamheten för budgetåret 1989/90 dels en ram om 30 milj. kr. bestämmas, dels ett anslag om 15 milj. kr. anslås. I den förstnämnda motionens yrkande 2 begärs dessutom ett tillkännagivande om reglerna för stödet.

Utskottet har ovan betonat samlingslokalernas betydelse i samhället och statens ansvar för att dessa lokaler kommer till stånd, förbättras och bevaras. Det är mot bakgrund härav viktigt att olika vägar att åstadkomma en lämplig lokalförsörjning prövas. En sådan väg kan vara ett samnyttjande av samlingslokaler med andra typer av lokaler. Som redovisas i budgetpropositionen pågår också inom ramen för boendeservicedelegationens verksamhet

vissa försöksprojekt som gäller samnyttjande av samlingslokaler och lokaler för olika former av boendeservice. Det gäller bl.a. projekt i Kalmår, Tanum, Åmål och Bengtsfors. Genom denna försöksverksamhet bör värdefulla erfarenheter kunna vinnas avseende de fortsatta möjligheterna till samnyttjande. Bostadsutskottet delar sålunda bostadsministrernas uppfattning att erfarenheterna från pågående försök bör avvaktas. Utskottet är därför inte nu berett förorda införandet av ett särskilt stöd för samnyttjande av allmänna samlingslokaler. Motionerna Bo237 (c) samt Bo247 (c) yrkandena 25 och 26 avstyrks med hänvisning härtill.

Slutligen tar utskottet i detta avsnitt upp förslaget i motion Bo222 (c) om införande av ett *stöd till handikappanpassning av andra lokaler än allmänna samlingslokaler*. Enligt motionärerna är det en angelägen och viktig uppgift att anpassa offentliga miljöer och allmänna lokaler så att de blir tillgängliga för besökare med handikapp. Med hänvisning härtill föreslås därför att de allmänna lokaler som i dag saknar stöd, dvs. föreningslokaler och andra liknande lokaler, skall få ett stöd med samma utformning som stödet till handikappupprustning av allmänna samlingslokaler. Kostnaderna för det stöd motionärerna förordar bör enligt deras mening belasta ett nytt anslag. I motionen föreslås dock inga medel för verksamheten.

Utskottet har vid sin tidigare behandling (senast BoU 1987/88:9 s. 2) av motsvarande motionsyrkanden anfört att det är en angelägen uppgift att anpassa bl.a. offentliga miljöer så att de blir tillgängliga också för personer med olika handikapp. Denna utskottets uppfattning står naturligtvis fast. Strävan bör även fortsättningsvis vara att också handikappade skall ges samma förutsättningar som andra att delta i samhälls- och föreningslivet på egna villkor och under likartade förutsättningar. Handikappade har samma rättigheter som alla andra att kunna leva ett fritt och oberoende liv som ger möjlighet till självförverkligande och gemenskap. Denna ståndpunkt har också kommit till uttryck i den rad av åtgärder som samhället vidtagit för att åstadkomma en ökad tillgänglighet. Dessa åtgärder har avsett såväl tvingande lagregler som ekonomiska stimulansåtgärder av olika slag. Det statliga stödet till handikappanpassning av de allmänna samlingslokalerna och av folkparksteatrarna utgör exempel på den senare typen av åtgärder.

Genom de ovan i korthet redovisade åtgärderna har enligt utskottets mening förutsättningar skapats för att också handikappade i ökad utsträckning skall kunna ta aktiv del i föreningsaktiviteter liksom i andra gemensamma aktiviteter på samma villkor som andra. Redan vidtagna åtgärder innebär sålunda att tillgängligheten i lokalbeståndet ökar i takt med att nya lokaler tillkommer och befintliga lokaler renoveras. Bostadsutskottet är med hänvisning härtill och med hänsyn till de anspråk som redan nu ställs på samlingslokalstödet inte berett förorda ett utökat statligt stöd för handikappanpassningsåtgärder i enlighet med förslaget i motion Bo222 (c). Motionen avstyrks.

Ramar och anslag

I budgetpropositionen föreslås att en *ram för beslut om bidrag till allmänna samlingslokaler* om 52 milj. kr. skall fastställas för budgetåret 1989/90. Med

hänvisning till att samlingslokalstödet framdeles i större utsträckning skall inriktas på mindre lokaler föreslås i motion Bo223 (fp) yrkande 21 att ramen skall fastställas till 37 milj. kr. Förslaget i motion Bo271 (m) yrkande 14 såvitt nu är i fråga om att samlingslokalstödet skall avvecklas innebär dessutom att någon ram för verksamheten inte skall fastställas.

Bostadsutskottet delar inte motionärernas uppfattning att en omläggning av stödet skulle möjliggöra en minskad beslutsram. De anspråk på stöd som redan nu ställs och de väntetider som gäller för att erhålla stöd talar enligt utskottets mening för att ramen bör fastställas till det av regeringen föreslagna beloppet. Regeringens förslag tillstyrks sålunda. Motion Bo223 (fp) yrkande 21, liksom motion Bo271 (m) yrkande 14 såvitt nu är i fråga, avstyrks.

Regeringens förslag till *ram för bidrag till handikappanpassning* har inte mött invändningar i motioner eller annorledes. Förslaget tillstyrks av utskottet.

Vad i budgetpropositionen föreslagits beträffande *anslag till bidrag till allmänna samlingslokaler m.m.* tillstyrks av utskottet. Förslaget i motion Bo271 (m) yrkande 15 om ett i förhållande till regeringens förslag minskat anslag avstyrks med hänvisning till vad utskottet ovan anfört om behovet av ett fortsatt statligt stöd till de allmänna samlingslokalerna.

Förslaget i budgetpropositionen beträffande *anslag till lån till allmänna samlingslokaler* tillstyrks av utskottet.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *avveckling av samlingslokalstödet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo271 yrkande 14 såvitt nu är i fråga,
2. beträffande *reformering av samlingslokalstödet*
att riksdagen bifaller regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och avslår motion 1988/89:Bo223 yrkande 20,
3. beträffande *information och utbildning*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo250 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
4. beträffande *bidrag till s.k. samnyttjandeprojekt*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Bo237 och 1988/89:Bo247 yrkandena 25 och 26,
5. beträffande *stöd till handikappanpassning av andra lokaler än allmänna samlingslokaler*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo222,
6. beträffande *ram för beslut om bidrag till allmänna samlingslokaler*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och med avslag på motionerna 1988/89:Bo223 yrkande 21 samt 1988/89:Bo271 yrkande 14, det sistnämnda yrkandet såvitt nu är i fråga, medger att beslut om bidrag för allmänna samlingslokaler under budgetåret 1989/90 får meddelas inom en ram om 52 000 000 kr.,

7. beträffande *ram för bidrag till handikappanpassning* att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 medger att beslut om bidrag för handikappanpassning av folkparksteatrar under budgetåret 1989/90 får meddelas inom en ram om 1 200 000 kr.,

8. beträffande *anslag till bidrag till allmänna samlingslokaler m.m.* att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och med avslag på motion 1988/89:Bo271 yrkande 15 till *Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 75 000 000 kr.,

9. beträffande *anslag till lån till allmänna samlingslokaler* att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 till *Lån till allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 5 000 000 kr.

Stockholm den 16 februari 1989

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Magnus Persson (s), Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Erling Bager (fp), Nils Nordh (s), Rune Evensson (s), Gunnar Nilsson (s), Jan Sandberg (m), Rune Thorén (c), Jan Strömdahl (vpk), Britta Sundin (s), Birgitta Rydle (m), Sten-Ove Sundström (s), Siw Persson (fp) och Krister Skånberg (mp).

Reservationer

1. Avveckling av samlingslokalstödet m.m. (mom. 1–3)

Knut Billing, Jan Sandberg och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Bostadsutskottet har" och på s. 5 slutar med "nu förordat" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i motion Bo271 (m) uttryckta uppfattningen att vi i dag har ett rikligt samlingslokalbestånd av en i huvudsak god standard som väl svarar mot föreningslivets behov. Inte minst utgör det i många fall dåliga utnyttjandet ett bevis härför.

De allmänna samlingslokalerna har ända sedan 1940-talet åtnjutit ett statligt ekonomiskt stöd. Alltsedan dess har statsmakterna genom generösa lån och bidrag stimulerat byggandet och underhållet av sådana lokaler. Härigenom förfogar vi i dag över ett omfattande lokalbestånd av bra kvalitet. Stödet får sålunda anses ha haft sin avsedda verkan, dvs. att genom lokalerna praktiskt främja föreningslivet. Det kan, som framhålls i motion Bo271 (m), rent av ifrågasättas om ambitionerna inte varit alltför höga. Den höga

ambitionsnivån tycks i många fall ha bidragit till en överetablering och ett dåligt utnyttjande. Det är också väl känt att många föreningar och stiftelser har fått ökade svårigheter att klara kostnaderna för drift, tillsyn och administration av sina lokaler. Kommunerna har därför i en allt större utsträckning tvingats att ta över ansvaret. Detta är naturligtvis en inte önskvärd utveckling.

För att komma till rätta med de här relaterade problemen bör, enligt utskottets mening, ansträngningarna nu riktas mot att åstadkomma ett bättre utnyttjande av det befintliga lokalbeståndet. Detta kan t.ex. ske genom ett ökat samarbete i lokalfrågan mellan olika föreningar. En förbättrad användning av samlingslokalerna innebär att dagens resurser används på ett bättre och effektivare sätt.

Med hänvisning till det nu anförda bör enligt bostadsutskottets mening samlingslokalstödet avvecklas fr.o.m. den 1 juli 1989 i enlighet med förslaget i motion Bo271 (m) yrkande 14 såvitt nu är i fråga. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottets ovanstående ställningstagande innebär att förslagen avseende reformering av samlingslokalstödet och information och utbildning saknar aktualitet. Dessa förslag avstyrks av utskottet.

dels att momenten 1–3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *avveckling av samlingslokalstödet*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo271 yrkande 14 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
2. beträffande *reformering av samlingslokalstödet*
att riksdagen avslår regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och motion 1988/89:Bo223 yrkande 20,
3. beträffande *information och utbildning*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo250,

2. Reformering av samlingslokalstödet (mom. 2)

Erling Bager och Siw Persson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet konstaterar" och på s. 5 slutar med "yrkande 20 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar de strävanden som ligger till grund för det förslag till en reformering av det statliga stödet till de allmänna samlingslokalerna som nu läggs fram, dvs. att stödet skall trygga lokalbehovet i mindre samhällen och i glesbygd samt förbättra lokalförsörjningen i de större tätorternas och storstadsområdenas bostadsområden. Det är, som också 1986 års folkrörelseutredning framhåller, främst i dessa områden som lokalbehovet i dag är som störst. Bostadsutskottet kan mot bakgrund härav i huvudsak också ställa sig bakom de principer som föreslås bli vägledande för den fortsatta stödgivningen. Stödet bör sålunda ges en sådan utformning att det främjar de små lokalerna, ger ett enhetligt stöd oavsett åtgärd och tryggar föreningslivets inflytande över lokalanvändningen. Däremot bör inte det statliga stödet kopplas till ett krav på kommunal delfinansiering. Som framhålls i motion

Bo223 (fp) innebär en sådan koppling att staten på ett icke önskvärt sätt kommer att påverka kommunernas beslut. Det bör liksom hittills ankomma på den enskilda kommunen att utifrån de lokala förutsättningarna och de lokala behoven fatta beslut om i vilken utsträckning och på vilket sätt den skall engagera sig i hithörande frågor.

1988/89:BoU5

Vad utskottet nu med anslutning till motion Bo223 (fp) yrkande 20 och med anledning av regeringens förslag anfört om en reformering av samlingslokalstödet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *reformering av samlingslokalstödet*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och motion 1988/89:Bo223 yrkande 20 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Bidrag till s.k. samnyttjandeprojekt (mom. 4, motiveringen)

Knut Billing, Jan Sandberg och Birgitta Rydle (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet har" och på s. 6 slutar med "hänvisning härtill" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i motion Bo271 (m) framförda uppfattningen att stödet till de allmänna samlingslokalerna bör avvecklas fr.o.m. den 1 juli 1989. Det finns mot bakgrund härav naturligtvis inte anledning att förordna en utvidgning av detta stöd. Motionerna Bo237 (c) samt Bo247 (c) yrkandena 25 och 26 avstyrks av utskottet.

4. Bidrag till s.k. samnyttjandeprojekt (mom. 4)

Agne Hansson (c), Rune Thorén (c) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet har" och på s. 6 slutar med "hänvisning härtill" bort ha följande lydelse:

De allmänna samlingslokalernas betydelse för föreningslivet är allmänt omvittnad. Inte minst gäller detta i mindre samhällen och i glesbygd. I dessa delar av vårt land är samlingslokalen oftast den enda lokalen där större grupper kan samlas. Lokalerna utgör här en bas såväl för kultur- och föreningslivet som för andra för bygden gemensamma aktiviteter. Det finns ett stort intresse för och en stor uppslutning kring dessa samlingslokaler. Samtidigt har föreningar och andra sammanslutningar på mindre orter och i glesbygd ofta sämre ekonomiska möjligheter att svara för drift och underhåll m.m. av lokalerna.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan bör enligt utskottets mening ytterligare åtgärder vidtas för att trygga lokalförsörjningen i alla delar av vårt land. Som framhålls i motionerna Bo237 (c) och Bo247 (c) kan ett samnyttjande av samlingslokalerna med annan verksamhet vara en sådan åtgärd. Det finns redan i dag flera exempel på samlingslokaler som genom olika former av samnyttjande har utvecklats till ett servicecentrum för bygden. Det gäller bl.a. lokaler som också inrymmer förskolor, distriktssköterskemottagning, post eller skollokaler. Gemensamt för dessa projekt är att

de fordrat samarbete mellan föreningarna och en eller flera andra huvudmän. Dessa parter har ofta ingen eller liten erfarenhet av varandras områden. För att underlätta och ytterligare stimulera tillkomsten av projekt för samnyttjande bör enligt utskottets mening ett särskilt statligt stöd tillskapas för denna typ av projekt i enlighet med förslagen i motionerna Bo237 (c) och Bo247 (c).

Den nuvarande kösituationen, med väntetider på över fem år innan stöd kan beviljas, innebär att angelägna samnyttjandeprojekt går förlorade. Kommuner eller andra samverkande parter har därför ofta inte möjligheter att vänta på de lokaler som samnyttjandet avser. För att främja samnyttjandeprojekt bör även av det skälet ett särskilt anslag anvisas. Genom att särskilja samnyttjandeprojekten från övriga projekt åstadkoms en snabbare handläggning som gör det lättare att tillgodose kraven från samnyttjande part.

Det av utskottet nu förordade bidraget för samnyttjande av allmänna samlingslokaler bör utformas i huvudsak på samma sätt som samlingslokalstödet. Stödet bör fördelas av boverkets samlingslokaldelegation i samarbete med glesbygdsdelegationen. Vad utskottet nu med anslutning till förslaget i motion Bo237 (c) yrkande 2 anfört om utformning av reglerna för stödet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Även vad gäller ramar och anslag till stödet för samnyttjande ansluter sig utskottet till förslagen i motionerna Bo237 (c) yrkandena 1 och 3 samt Bo247 (c) yrkandena 25 och 26. För verksamheten bör sålunda medges en ram om 30 milj. kr. och beviljas ett anslag om 15 milj. kr. för budgetåret 1989/90.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *bidrag till s.k. samnyttjandeprojekt* att riksdagen
  - a) med anledning av motion 1988/89:Bo237 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om reglerna för stödet m.m.,
  - b) med bifall till motionerna 1988/89:Bo237 yrkande 1 och 1988/89:Bo247 yrkande 25 medger att beslut om bidrag för samnyttjandeprojekt under budgetåret 1989/90 får meddelas inom en ram om 30 000 000 kr.,
  - c) med bifall till motionerna 1988/89:Bo237 yrkande 3 och 1988/89:Bo247 yrkande 26 till *Bidrag för samnyttjandeprojekt* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 15 000 000 kr.,

5. Stöd till handikappanpassning av andra lokaler än allmänna samlingslokaler (mom. 5)

Erling Bager (fp), Siw Persson (fp) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet har" och slutar med "Motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Det kan enligt utskottets mening inte nog betonas vilken angelägen och viktig uppgift det är att anpassa offentliga miljöer och allmänna lokaler så att de blir tillgängliga också för besökare med handikapp. Härigenom ges

handikappade samma möjligheter som andra att delta i i samhälls- och föreningslivet på egna villkor och under likartade förutsättningar. Handikappade har naturligtvis samma rätt som andra att kunna leva ett fritt och oberoende liv som ger möjlighet till självförverkligande och gemenskap. Det är enligt utskottets mening därför av största betydelse att tillgängligheten i samhället i sin helhet och då inte minst i den byggda miljön förbättras. Utskottet kan också notera att en rad åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten har vidtagits. Bidrag kan sålunda utgå för handikappanpassning av allmänna samlingslokaler, folkparksteatrar och lokaler för kyrklig verksamhet. När det däremot gäller övriga allmänna lokaler, dvs. föreningslokaler och liknande lokaler, tvingas utskottet konstatera att det i dag inte finns några stimulansåtgärder för att få till stånd en förbättrad tillgänglighet.

De allmänna lokaler som i dag inte kan erhålla stöd för handikappanpassning utgör en betydande del av det lokalbestånd som föreningslivet använder i sin verksamhet. Det finns alltså skäl att vidta särskilda åtgärder för att öka tillgängligheten också i detta lokalbestånd. Utskottet är dock inte berett att i enlighet med förslaget i motion Bo222 (c) nu införa ett stöd som omfattar samtliga allmänna lokaler. Med avseende på det stora antal lokaler som skulle omfattas av en sådan stödgivning är detta i rådande samhällsekonomiska läge inte möjligt. Stödet bör enligt utskottets mening därför initialt omfatta de allmänna lokaler m.m. som disponeras av handikappföreningar eller andra sammanslutningar av handikappade. Det är naturligtvis av särskild vikt att just dessa lokaler ges en sådan utformning att de blir tillgängliga för alla. Det av utskottet förordade stödet bör ges en utformning som motsvarar den för handikappanpassning av allmänna samlingslokaler. Administrationen av stödet bör därmed också kunna åvila boverkets samlingslokaldelegation. Det nya stödet bör träda i kraft den 1 juli 1989.

Vad utskottet nu med anledning av motion Bo222 (c) anfört om införandet av ett stöd för handikappanpassning av vissa allmänna lokaler m.m. bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande *stöd till handikappanpassning av andra lokaler än allmänna samlingslokaler*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo222 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Stöd till handikappanpassning av andra lokaler än allmänna samlingslokaler (mom. 5)

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet har" och slutar med "Motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Det är, som framhålls i motion Bo222 (c), en angelägen och viktig uppgift att anpassa offentliga miljöer och allmänna lokaler så att de blir tillgängliga också för besökare med handikapp. Härigenom ges handikappade samma möjligheter som andra att delta i samhälls- och föreningslivet på egna villkor och under likartade förutsättningar. Handikappade har naturligtvis samma

rätt som andra att kunna leva ett fritt och oberoende liv som ger möjlighet till självförverkligande och gemenskap. Det är enligt utskottets mening därför av största betydelse att tillgängligheten i samhället i sin helhet och då inte minst i den byggda miljön förbättras. Utskottet kan också notera att en rad åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten har vidtagits. Bidrag kan sålunda utgå för handikappanpassning av allmänna samlingslokaler, folkparksteatrar och lokaler för kyrklig verksamhet. När det däremot gäller övriga allmänna lokaler, dvs. föreningslokaler och liknande lokaler, tvingas utskottet konstatera att det i dag inte finns några stimulansåtgärder för att få till stånd en förbättrad tillgänglighet.

De allmänna lokaler som i dag inte kan erhålla någon form av stöd för handikappanpassning utgör en betydande del av det lokalbestånd som föreningslivet använder i sin verksamhet. Om inte detta lokalbestånd ges en ökad tillgänglighet finns det en uppenbar risk för att handikappade och andra grupper utestängs från den verksamhet som bedrivs där. Det finns enligt bostadsutskottets mening mot bakgrund härav starka skäl som talar för att ett statligt stöd bör införas för handikappanpassning också av dessa lokaler. Möjligheten för personer med funktionsnedsättningar att delta i olika föreningsaktiviteter m.m. får naturligtvis inte vara beroende av vilken lokal som en förening kan disponera för sin verksamhet. I enlighet med vad som föreslås i motion Bo222 (c) bör sålunda ett stöd för handikappanpassning av allmänna lokaler införas fr.o.m. budgetåret 1989/90. Stödet bör ges en utformning som motsvarar den för handikappanpassning av allmänna samlingslokaler. Administrationen av stödet bör därmed också kunna åvila boverkets samlingslokaldellegation.

Vad utskottet nu med anledning av motion Bo222 (c) anfört om införandet av ett stöd för handikappanpassning av allmänna lokaler m.m. bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande *stöd till handikappanpassning av andra lokaler än allmänna samlingslokaler*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo222 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Ram för beslut om bidrag till allmänna samlingslokaler (mom. 6)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Knut Billing, Jan Sandberg och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Bostadsutskottet delar" och slutar med "fråga, avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan ställt sig bakom förslaget i motion Bo271 (m) om att stödet till de allmänna samlingslokalerna skall avvecklas fr.o.m. den 1 juli 1989. Något behov av ram för verksamheten föreligger därmed inte. Regeringens förslag samt motion Bo223 (fp) yrkande 21 avstyrks med hänvisning härtill.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1988/89:BoU5

6. beträffande *ram för beslut om bidrag till allmänna samlingslokaler*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo271 yrkande 14 såvitt nu är i fråga avslår regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 samt motion 1988/89:Bo223 yrkande 21,

8. Ram för beslut om bidrag till allmänna samlingslokaler (mom. 6)

Erling Bager (fp), Siw Persson (fp) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Bostadsutskottet delar" och slutar med "fråga, avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan ställt sig bakom en inriktning av det allmänna samlingslokalstödet som bl.a. innebär att stödet fortsättningsvis i ökad utsträckning skall främja mindre lokaler. Som framhålls i motion Bo223 (fp) bör detta möjliggöra en minskning av ramen för bidrag till allmänna samlingslokaler. I enlighet med förslaget i motionens yrkande 21 bör sålunda den aktuella ramen för budgetåret 1989/90 fastställas till 37 milj. kr.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *ram för beslut om bidrag till allmänna samlingslokaler*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo223 yrkande 21 och med avslag på regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 samt motion 1988/89:Bo271 yrkande 14 såvitt nu är i fråga medger att beslut om bidrag för allmänna samlingslokaler under budgetåret 1989/90 får meddelas inom en ram om 37 000 000 kr.,

9. Anslag till bidrag till allmänna samlingslokaler m.m. (mom. 8)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Knut Billing, Jan Sandberg och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Vad i" och slutar med "allmänna samlingslokalerna" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan ställt sig bakom förslaget i motion Bo271 (m) om att stödet till de allmänna samlingslokalerna skall avvecklas fr.o.m. den 1 juli 1989. Anslaget till bidrag till allmänna samlingslokaler kan därmed minskas med 15 milj. kr. i enlighet med förslaget i yrkande 15 i samma motion.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *anslag till bidrag till allmänna samlingslokaler m.m.* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo271 yrkande 15 och med avslag på regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 till *Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 60 000 000 kr.,